

Duševní onemocnění – téma primární prevence?

Bc. Alena Vrbová, DiS.

Praha, 8. 11. 2010

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

PLZEŇSKÝ KRAJ

INVESTICE DO KVALITY
www.ledovec.cz

www.ledovec.cz

**MYSLÍM,
BLÁZNÍM,
TEDY JSEM**

www.normalnestuduju.cz

www.ledovec.cz

**Podporované vzdělávání
pro studenty s duševním
onemocněním**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLNÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

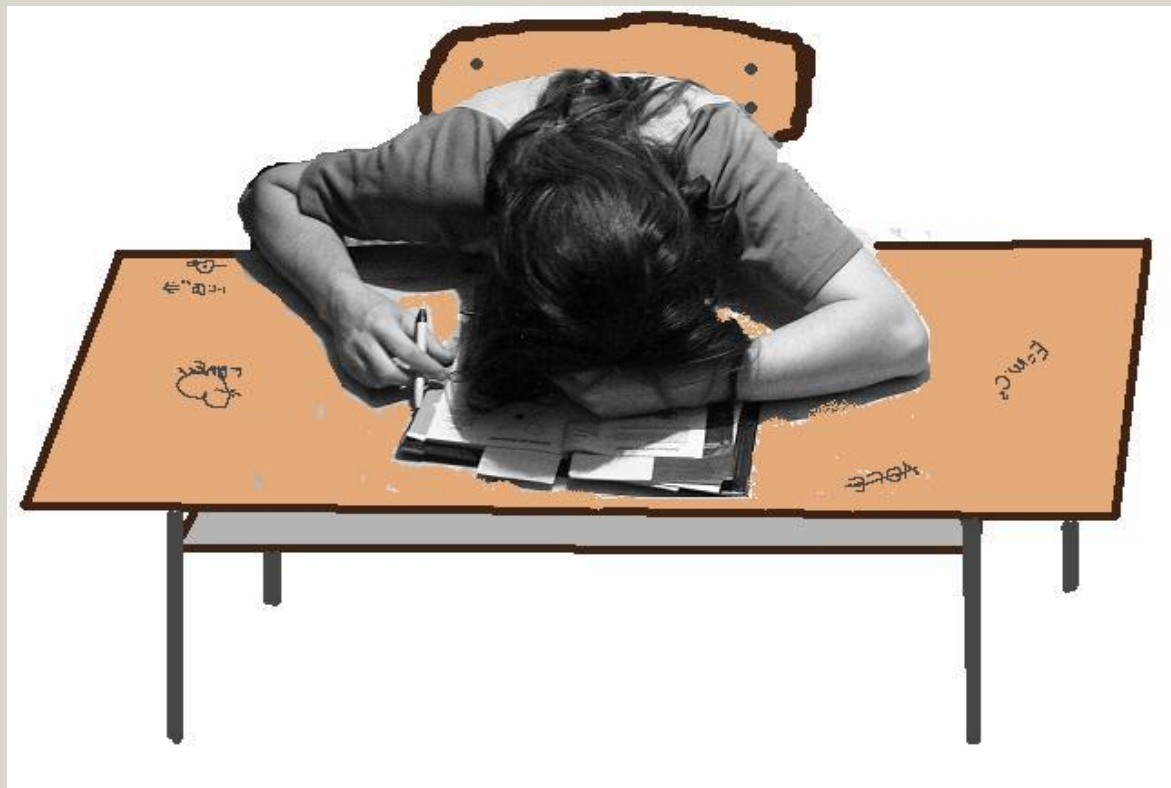
OP Vzdělávání
a zaměstnanost

PLZEŇSKÝ KRAJ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ten je ale pěkně zfetovanej....

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

PLZEŇSKÝ KRAJ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

www.ledovec.cz

To je Petr ...

Petrovi je 16 let, v září nastoupil do prváku na gympl.

Od začátku školního roku se chová jako nenápadný, nadprůměrný student.

Ke konci pololetí však dosahuje Petrova nenápadnost takové míry, že se mění v „nápadnost“.

Již dost uzavřený Petr přestává téměř zcela komunikovat se spolužáky i učiteli, známky se horší, přestává chodit na fotbal, později čím dál méně i do školy...

Pokud je ve škole, vypadá unaveně nebo dokonce i spí...

A navíc - hodně zhubnul!

Je to jasné! Drogy...

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

www.ledovec.cz

Protože ...

- ztráta původních zájmů
- změna přátel a party
- zhoršení prospěchu
- změny chování
- slabost, spaní přes den
- ztráta chuti k jídlu, hubnutí
- kožní defekty, mizení peněz, nález stříkaček, jehel a drog, stopy po injekčním vpichu na končetinách

... naznačují přece užívání drog!

www.ledovec.cz

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

PLZEŇSKÝ KRAJ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

No jo, ale ...

... také projevy deprese v dětském / dospívajícím věku mohou vypadat takhle:

- ztráta zájmů
  - sociální stažení
  - zhoršení prospěchu
  - emoční labilita
  - poruchy spánku
  - poruchy příjmu potravy (hubnutí)
  - zvýšená míra agresivity
  - psychosomatické potíže (bolesti hlavy, břicha)
-
- nemusí se jednat o jasně vyhraněnou změnu podoby nálady

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
a zaměstnanost

PLZEŇSKÝ KRAJ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

www.ledovec.cz

Aha ...

Užívání drog naznačuje:

- ztráta původních zájmů
- změna přátel a party
- zhoršení prospěchu
- změny chování
- slabost, spaní přes den
- ztráta chuti k jídlu, hubnutí
- kožní defekty, mizení peněz, nález stříkaček, jehel a drog, stopy po injekčním vpichu na končetinách

Projevy deprese v dětském/dospívajícím věku mohou vypadat takhle:

- ztráta zájmů
- sociální stažení
- zhoršení prospěchu
- emoční labilita
- poruchy spánku
- poruchy příjmu potravy (hubnutí)
- zvýšená míra agresivity
- psychosomatické potíže (bolesti hlavy, břicha)
- nemusí se jednat o jasně vyhraněnou změnu podoby nálady

Takže... není to tak jasné !?

Po rozhovoru s Petrem se zdá, že drogy neužívá.
„Jen“ se necítí dobře, ... je mu „nějak divně“ ...

Možná...

... si myslí, že nic nemá smysl...

... se mu úkoly a povinnosti hromadí neskutečnou rychlostí a on neví, co s tím...

...nesoustředí se ...

... o něm říkají, že je „divnej“ ...

...se ve třídě necítí zrovna jako ryba ve vodě...

...cesta do školy, je pro něj těžší věc než ta nejtěžší písemka...

... si myslí, že spolužáci jsou ufoňi, sledují ho a chtějí mu ublížit...

...má pocit, že mu nikdo nerozumí...

... má různé pocity, které vlastně ani neumí pojmenovat...

... a nemá si o tom všem s kým povídat...

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
a zaměstnanost

PLZEŇSKÝ KRAJ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

www.ledovec.cz

Dospívání

- bouřlivé období
- období hledání vlastní identity
- období prvních traumat
- období prvních vztahů (přátelských, partnerských)
- období, kdy se učíme řešit řadu problémů a můžeme být náchylní k jejich překonání rizikovými způsoby
- období prvních závislostí – experimentů (nejen drogových)
- **nejrizikovějších období ve vztahu k možnosti onemocnět psychickou chorobou**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

PLZEŇSKÝ KRAJ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

www.ledovec.cz

Psychické poruchy a krize se začátkem v dětství / dospívání

- poruchy chování a emocí
- poruchy nálady, psychotické poruchy
- hyperkinetická porucha /ADHD/
- specifické poruchy učení
- depresivní porucha (reakce na stres, změnu...)
- výrazné prožívání strachu, úzkosti
- experimentování s jídlem a se svou postavou – poruchy příjmu potravy
- závislost
- sebepoškozování
- sebevražedné tendence

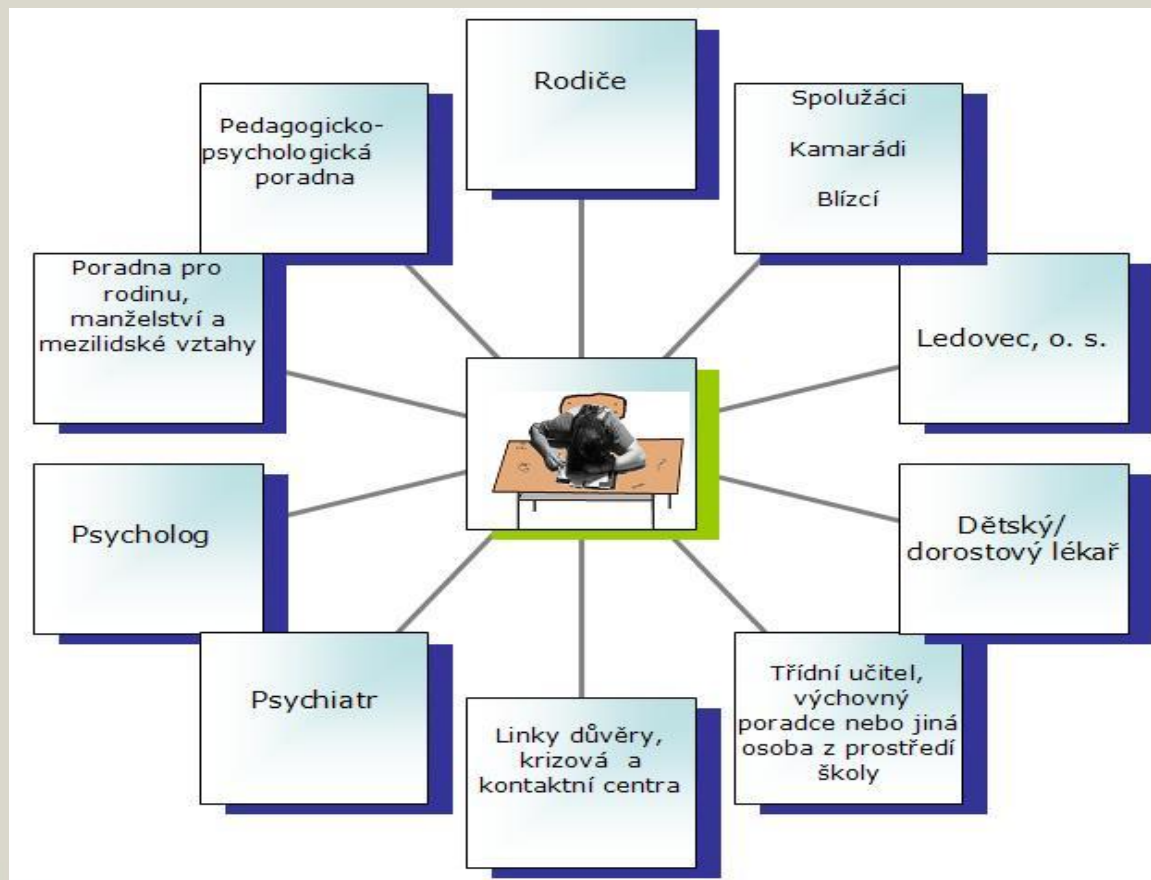

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

www.ledovec.cz

Co s tím...

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

PLZEŇSKÝ KRAJ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

www.ledovec.cz

A jak to bylo s Petrem?

- Petrových potíží si všímá výchovná poradkyně a zároveň třídní učitelka v jedné osobě
- kontaktuje rodiče
- v rámci rozhovoru Petrovi a jeho rodičům nabízí spolupráci s někým z týmu podporovaného vzdělávání v Ledovci
- Petr může otevřeně mluvit o svých potížích...

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

www.ledovec.cz

Proč se s tím něco začne dělat často až tak pozdě...

- neinformovanost o tom, že se to tak může stát
- pozvolný nástup projevů – rodina situaci řeší nejprve vlastními silami
- strach, popření závažnosti potíží
- připisování potíží intenzivnějším projevům dospívání
- svádění „divností“ na užívání drog (je to pro nemocného i pro jeho okolí srozumitelnější – přijatelnější než „onemocnění duševní chorobou“)
- strach z psychiatrie, stigmatizace
- předčasný odchod studenta ze školy

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

PLZEŇSKÝ KRAJ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

www.ledovec.cz

A jak to je s Petrem teď?

- ve škole má vyjednaný „individuální plán“
- navštěvuje psychiatra a užívá léky
- není už pro spolužáky ani pedagogy „ufonem“
- získává podporu ve studiu s onemocněním v Ledovci (individuální konzultace, podpůrná studentská skupina)
- v případě potřeby využívá asistenci – doprovod do školy
- má stejnou šanci jako ostatní spolužáci udělat maturitu

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MŠMT

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

PLZEŇSKÝ KRAJ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

www.ledovec.cz

Na co je zaměřena PP rizikových projevů chování u žáků v působnosti MŠMT ?

a) předcházení zejména následujícím rizikovým jevům v chování žáků:

- záškoláctví,
- šikana, násilí,
- divácké násilí,
- kriminalita, delikvence, vandalismus,
- závislost na politickém a náboženském extremismu ,
- rasismus, xenofobie,
- užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky),
- onemocnění HIV/AIDS a dalšími nemocemi šířícími se krevní cestou,
- poruchy příjmu potravy,
- netolismus (virtuální drogy) a patologické hráčství (gambling),

b) rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech:

- domácího násilí,
- týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání,
- ohrožování výchovy mládeže,
- poruch příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie).

Zdroj:

Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT na období 2009-2012

Ptám se ...

Je téma **duševního onemocnění**
tématem **primární prevence?**

... třeba na těchto úrovních:

„Jak poznám, že už (jsem) se zbláznil?“

„Co s tím mohu dělat?“ (Když už nefungují běžné mechanismy...- jako je sport, muzika, relaxace, popovídání si s přáteli,...)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

www.ledovec.cz

Já myslím, že je !

Blázním ... ?

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

PLZEŇSKÝ KRAJ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

www.ledovec.cz

Podporované vzdělávání pro studenty s duševním onemocněním v Plzeňském kraji

- projekt Ledovce v rámci globálního grantu PK v OP VK
- realizace: **1.4.2010 - 30.6.2012**
- Projekt vytváří a implementuje systém prevence a podpory pro žáky s těmito problémy,
- tzv. "SÍŤ PODPOROVANÉHO VZDĚLÁVÁNÍ",
ve které spolupracují pedagogické, zdravotnické a sociální instituce v kraji tak, aby dostal každý žák rychlou a efektivní podporu, která mu umožní dosáhnout maximálního možného vzdělání.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

PLZEŇSKÝ KRAJ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

www.ledovec.cz

Kontakt:

Poradenské centrum Ledovec
Podporované vzdělávání
Mozartova 1, Plzeň

mobil: 774 321 520
tel.: 377 429 616
e-mail: normalnestuduju@volny.cz
www.normalnestuduju.cz

Tým:
Mgr. Marek Rubricius
Mgr. Hana Střelcová
Bc. Alena Vrbová, DiS.
Mgr. Mgr. Martin Fojtíček

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

www.ledovec.cz

Kontakt:

Poradenské centrum Ledovec

Podporované vzdělávání

Mozartova 1, Plzeň

mobil: 774 321 520

tel.: 377 429 616

e-mail: normalnestuduju@volny.cz
www.normalnestuduju.cz

Tým:

Mgr. Marek Rubricius, Mgr. Hana Střelcová
Bc. Alena Vrbová, DiS., Mgr. Mgr. Martin Fojtíček

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

www.ledovec.cz

Děkujeme za pozornost

**MVCLÍM,
BLÁZNÍM,
TEDY JSEM**

www.normalnestuduju.cz

www.ledovec.cz

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

PLZEŇSKÝ KRAJ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ